

EH Bildu talde politikoa **Grupo político EH Bildu**

Ijentea, 1 - Tel. 943481027 - www.donostia.ehbildu.eus -
20003 Donostia

HIRIKO DOAKO ZERBITZU PSIKOTERAPEUTIKOAK INDARTZEARI BURUZKO KONTROL MOZIOA

Olaia Duarte Lopezek, EH BILDU udal taldeko zinegotziak, Udalbatzaren Organo Araudiaren 98. artikulua oinarri, mozio hau aurkezten du Udalbatzan azter dadin. Mozioa 2022ko otsailaren 14an Pertsonentzako Zerbitzuen Batzordean aztertutako interpelazioaren ondorioa da.

JUSTIFIKAZIOA

Azkenaldian oso ohikoak dira herritarren osasun-mentaleko arazoez eta suizidioaren gorakadaz hitz egiten diguten azterlanak, ikerketak eta inkestak. Egoera soziala kezkaigarria da oso, gaur-gaurkoz, suizidioa da Hego Euskal Herriko heriotza-kausa nagusietako bat, urtean 200 heriotza baino gehiago eragiten baititu: Hego Euskal Herrian lau herritarrek egiten dute beren buruaz beste astero, eta Espainiako Estatuan 10 kasu gertatzen dira egunero.

Gainera, argi gelditu da osasun sistema ez dagoela osasun mentaleko arazoan hazkunderari erantzuteko prest eta, COVID-19ren harira, osasun mentalera bideratutako estrategia bereziak oso mugatuak izan direla.

Adituen iritziz, kolektibo zaugarrienen artean nerabeak daude. *Save the Children* erakundearen azken txostenean ondorioztatu denez, Espainiako 4-14 urte bitarteko haurren osasun mentaleko arazoak hirukoiztu egin dira 2017az geroztik. Zehazki, buruko nahasteek 4 eta 14 urte bitarteko haurren eta nerabeen %4ri eragiten diote gaur egun, eta 2017an, berriz, %1,1i bakarrik. Osasun mentaleko gaixotasun horien artean daude, depresioaz edo antsietateaz gain, frustrazio-erreakzio larriak.

Gainera, errenta txikiena duten familietako haurrek aukera gehiago dituzte horrelako arazoak izateko. Txostenaren arabera, baliabide gutxien dituzten etxeetan bizi diren adingabeak dira kaltetuenak: %13k buruko gaixotasunak dituzte, eta errenta handiko etxeetan bizi direnen artean, aldiz, %3k.

Adinaren arabera, buru-nahasteak askoz maizago gertatzen dira 12 urtetik gorakoan artean, eta portaerak, berriz, adin txikiagoetan.

Osakidetzako itxaron-zerrenda izugarriek —bi hilabete arte lehen hitzordu baterako— kasu larrienak larrialdietara bideratzen dituzte edo kontsulta pribatuetara, familiak gastu hori bere gain hartzeko aukera duenean.

EH Bildu talde politikoa

Grupo político EH Bildu

Ijentea, 1 - Tel. 943481027 - www.donostia.ehbildu.eus -
20003 Donostia

Hala ere, profesionalek ohartarazten dutenez, osasun mentaleko arazoak ez dira egun batetik bestera sortzen eta hori da, hain zuzen ere, sistemaren arazo handienetako bat. Arazo larrienek, suizidio-saiakera batek edo agerraldi psikotiko batek, lehentasunezko sarbidea dute, baina hara iritsi beharra dago azkar sartzeko. Hasiera batean "larriak" ez diren egoerak kronifikatu egiten dira, horrek adingabearentzat duen arriskuarekin.

Egoera hau kontuan izanda, Donostian, hainbat eragilek lehenengo ilaran lan egiten dute, egunero, zailtasunak dituzten nerabeei eta euren familiei laguntzeko. Hauetako bat Gaztedi elkarte da.

Elkarte honek bakarkako doako arreta terapeutikoa eskaintzen die 12-18 urte bitarteko nerabeei osasun mentaleko arazoen aurrean. Lantzen dituzten gaien artean daude autoestima baxua, muga eza, lotsa, dolu prozesuak eta drogen erabilera gatazkatsua, arrisku jokaerak, frustrazioa, bullying-a eta eskola-zailtasunak. Lan honi esker, Osakidetzan atendituak ez diren egoera zaugarriak eta kontsulta terapeutiko pribatuetan sarbidea ez duten familiek irtenbide bat aurkitzen dute. Izan ere, adingabe bakoitzari eskaintzen dioten prozesu terapeutikoak 23 saiokoak dira (4 saio hasierako fasean, 16 prozesuan eta 3 amaieran), batez-beste, eta, horrek, 1.600 euro baino gehiagoko kostua dauka merkatu pribatuan.

Era berean, Gaztedik gurasoen arteko indarkeria kasuak tratatzeko justiziarekin hitzarmena sinatu zuen lehen erakundea da, lan terapeutikoa familiatik bereizi aurreko lehen zigor gisa ezarriz.

Azkeneko urteetan, gizarte-ekintzako kontseiluan, Gaztediko ordezkariak behin eta berriro adierazi du lokal baten beharra dutela, Donostian atenditzen dituzten familiekin lan egiteko, egungoa oso prekariora baita. Hori dela eta, gaur egun, alokairuan hartuta duten lokalaz aparte, beste hiru espazio erabiltzen dituzte astero familiekin talde saioak egiteko eta profesionalei formakuntza emateko (Antiguako gaztelekua, Amara Berriko Craj eraikina eta Bidebietako Kutxazabal zentroa). Horrek asko zailtzen du lana, azkenean espazio bana erabiltzen dutelako lau auzotan.

Udal Gobernuaren ordezkarien erantzuna bera izan da urtero: eragile asko daudela itxaron zerrendan eta zerbait planteatuko zaiela aukera dagoenean.

Elkarteko ordezkariak 2021eko abenduaren 16an luzatu zuen bere eskaera berriro ere, egun zailtasun asko dituztelako haien lana baldintza egokietan egiteko alokairuan

EH Bildu talde politikoa

Grupo político EH Bildu

Ijentea, 1 - Tel. 943481027 - www.donostia.ehbildu.eus -
20003 Donostia

duten lokalean. Otsaileko batzordeetan delegatua interpelatu dugunean, haren erantzuna izan da eragile asko daudela lokal baten zain Donostian.

Kontuan izanda egun dagoen kezka, adingabeen osasun mentalaren inguruan, uste dugu badela garaia eskaera honi erantzuna emateko eta, lokal bat egokitu ezin bada, Gaztediren interbentzio psikoedukatioak egiteko espazioen lagapena adosteko.

Hortaz, azaldutako egoera kontuan hartuta, behean sinatzen duen zinegotziak honako MOZIO hau aurkezten du:

KONTROL MOZIOA

1.- Udalbatzak hertsatuki eskatzen dio Udal Gobernuari aztertu dezala Gaztedi elkartearen programa psikoedukatioak eta terapeutikoak egiteko espazioen lagapen egonkorra eta, hiru hilabeteko epean, idatziz erantzun diezaiola egindako eskaerari proposamen zehatz batekin.

2.- Udalbatzak hertsatuki eskatzen dio Udal Gobernuari lokal baten eskaera egin duten eragileen zerrenda argitaratu dezala Udaleko web orrialdean eta zerrendan aldaketak daudenean (zesioak, lagapenak, etab.) datuak eguneratu ditzala, edozeinek gardentasunez ikus dezala zein den egoera.

3.- Udalbatzak hertsatuki eskatzen dio Udal Gobernuari sei hilabeteko epean udal lokalen azterketa bat egin dezala haien erabilera nolakoa den aztertzeko eta aldaketak edo berrikuntzak egin behar diren erabakitzeko.

Donostian, 2022ko otsailaren 18an

Olaia Duarte López
EH Bildu udal taldeko zinegotzia